

ความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์
อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

Needs for Elderly Welfare Provision of Hanpho Subdistrict
Administrative Organization, Khaochaison District, Phatthalung Province

ณัฐนิชา ศรียา* กนิษฐา เหลาะเหม สุริยะ ทองชนะ อิศรานูวัฒน์ เกตุศรี ศदानนท์ วัดธรรม
Natnicha Sriya*, Kanittha Lohhem, Suriya Thongchana, Issaranuwat Ketsri, Sadanon Wattatham
นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา^{*,2,3,4}
Student, Bachelor of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Songkhla Rajabhat University
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา⁵
Department of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Songkhla Rajabhat University
sadanon.wa@skru.ac.th

Received: January 30, 2026

Revised: February 23, 2026

Accepted: March 6, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของ
องค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการ
ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ
โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ จำนวน 330 คน และใช้แบบสอบถามมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่น .94 แล้ววิเคราะห์การแจกแจงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบที และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในภาพรวม ผู้สูงอายุมี
ความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความต้องการ
ด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริการทางสังคมทั่วไป
ด้านการมีงานทำและรายได้ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านนันทนาการ ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านการศึกษา
ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ จำแนกตามปัจจัย
ส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความต้องการด้านการจัด
สวัสดิการผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ส่วนผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน
มีความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์สามารถ

นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดทำหรือปรับปรุงแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะแผนด้านสวัสดิการสังคม เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: ความต้องการ สวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of needs for elderly welfare provision of Tambon Hanpho Administrative Organization and 2) to compare the level of needs for elderly welfare provision of Hanpho Administrative Organization. The work was a quantitative research, classified by personal factors. The sample consisted of 330 elderly residents in the area. A five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of .94 was employed. Data were analyzed using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA).

The findings revealed that 1) overall, the level of needs for elderly welfare provision was at a high level. Considering individual aspects, the highest need was in health services, followed by general social services, employment and income, housing, recreation, the justice system, and education, respectively. 2) The comparison of needs for elderly welfare provision classified by personal factors showed that differences in gender, age, educational level, occupation, and income had statistically significant differences in their needs at the .01 and .001 levels. However, elderly people with different marital status showed no significant differences in their needs for elderly welfare provision. Hanpho Administrative Organization can utilize these findings to develop or improve local development plans, particularly regarding social welfare plans, to effectively address the actual needs of the elderly residents.

Keywords: Needs, Social Welfare, Elderly, Local Government Organizations, Phatthalung Province

บทนำ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรภาครัฐที่รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะแก่ชุมชน รวมทั้งภารกิจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กสตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริการสาธารณะไว้หลายด้าน โดยเฉพาะด้านการสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาสเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่นของตน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2546) การพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรริบดำเนินการ เพื่อเป็นการรองรับสังคมสูงอายุของไทยที่จะต้องเผชิญกับปัญหาความยากจน การถูกทอดทิ้ง การเป็นผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการดูแลและก่อให้เกิดปัญหาภาระด้านงบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุ หรือไม่มีระบบดูแลและการให้ความช่วยเหลือการคุ้มครอง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงขาดการบูรณาการ จึงส่งผลให้รัฐบาลไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างใกล้ชิดมากที่สุด (ปาริฉัตร พันธุ์ภักดี, 2564) โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อให้คุณภาพและประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการและการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ดังนั้น การเข้าสู่สังคมสูงวัย (Population aging) อย่างมีคุณภาพ จึงต้องสร้างความมั่นคงทางการเงิน ลดความยากจน และตอบโจทย์ความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุ ทั้งการขยายประกันสุขภาพและประกันสังคมให้ครอบคลุมผู้เกษียณและผู้ทำงานในกลุ่มอาชีพอิสระ รวมถึงค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องมีระบบคุ้มครองทางสังคมที่บูรณาการร่วมกัน Balagopal and Ponnusamy (2025) นอกจากนี้ ด้วยอัตราการเติบโตของประชากรสูงอายุ อาจส่งผลกระทบต่อการดูแลหรือความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว คนรุ่นใหม่ต้องทำงานหรือย้ายถิ่นฐาน ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดลงและไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้ รวมถึงผู้สูงอายุยังขาดการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐและขาดข้อมูลข่าวสาร ภาครัฐและเอกชนจึงควรร่วมมือกันแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (Khamngae et al., 2014)

องค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เป็นหน่วยงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เนื่องจากคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุถือเป็นสิ่งสำคัญ ด้วยเพราะผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ทำคุณประโยชน์ต่อสังคมมาก่อน และเป็นแบบอย่างสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณีสู่คนรุ่นหลัง (องค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์, 2568) ดังนั้น หากคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไม่ดี ก็จะส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม เริ่มจากชีวิตครอบครัวไม่มีความสุข ไม่มีเวลาเพียงพอในการดูแล หรือเกิดปัญหาภายในชุมชน ชุมชนไม่เข้มแข็ง ไม่มีความสามัคคี ปัญหาครอบครัวที่ไม่มั่นคง ปัญหาผู้สูงอายุที่ไม่มีคนดูแล และถูกทอดทิ้ง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา (ศันสนีย์ โอถาวรพงษ์, 2565)

ปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ มีผู้สูงอายุจำนวน 1,828 คน คิดเป็นร้อยละ 26.84 ของประชากรทั้งหมดที่มีจำนวน 6,811 คน และมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (องค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์, 2568) จำนวนผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ที่สูงขึ้นทำให้ส่งผลกระทบต่อทางด้านสังคมเศรษฐกิจ รัฐจึงต้องรับภาระในเรื่องของการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองความ

จำเป็นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านบริการทางสังคมทั่วไป (พ.ร.บ.ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ ได้จัดให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ครบทุกด้าน ตามที่รัฐบาลกำหนดให้จัดสวัสดิการให้ แต่ปัจจุบันมีการเพิ่มของประชากรผู้สูงอายุมากขึ้นทุก ๆ ปี ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ เกิดข้อจำกัดในการดำเนินให้ครบถ้วนทุกด้าน ยังคงมีในส่วนของการเบี้ยยังชีพที่สามารถจัดให้ได้อย่างทั่วถึงตามความต้องการ และโครงการแข่งกีฬาผู้สูงอายุประจำปีที่ยังดำเนินการอยู่ แต่อาจจะไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ ยังขาดข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ และยังไม่มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุอย่างชัดเจน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเตรียมความพร้อมในการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริง

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง อันจะทำให้ทราบถึงการดำเนินงานการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุครอบคลุมในด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านบริการทางสังคมทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ที่มีเพศต่างกัน ส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการที่แตกต่างกัน
2. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ที่มีอายุต่างกัน ส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการที่แตกต่างกัน
3. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ที่มีสถานภาพต่างกัน ส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการที่แตกต่างกัน
4. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการที่แตกต่างกัน

5. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ที่มีอาชีพต่างกัน ส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการที่แตกต่างกัน

6. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

ประชากร ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ จำนวน 1,929 คน จากนั้นกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (sample size) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และมีค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ($e=0.05$) ด้วยสูตรคำนวณของ Yamane (1967) จากประชากรผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ จำนวน 1,828 คน โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน จากนั้นผู้วิจัยได้เลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) โดยจำแนกออกเป็น 12 หมู่บ้าน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผู้สูงอายุและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำแนกตามหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ผู้สูงอายุ (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	วังหลาม	196	36
2	บ้านไทยรัฐ	202	37
3	ตันโดน	169	31
4	บ้านพลู	123	22
5	บ้านใหญ่	75	14
6	แหลมดิน	153	28
7	ม่วงงาม	167	30
8	คลองขุด	110	20
9	โคกเค็ด	222	40
10	นาดอน	135	25
11	ป่าแหลม	101	18
12	สะทัง	157	29
	รวม	1,828	330

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ (2568)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (content validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับจุดประสงค์ (Item-Object Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ทุกข้อคำถามจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าดัชนีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ เท่ากับ 0.50-1.00 จากนั้น นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (α -coefficient) ด้วยการนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง จำนวน 30 คน ผลที่ได้เท่ากับ .94 จึงสามารถนำค่าที่ได้ไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

สำหรับแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน 2) เป็นคำถามเกี่ยวข้องกับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านบริการทางสังคมทั่วไป โดยข้อคำถามได้พัฒนามาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎี จากนั้นนำไปกำหนดเป็นนิยามศัพท์เฉพาะของงานวิจัย ได้สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับขอบเขตงานวิจัยในด้านการจัดสวัสดิการสังคมทั้ง 7 ด้าน ซึ่งเป็นคำถามแบบประเมินค่า (rating scale) โดยแบ่งคะแนนเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับน้อยที่สุด ไปจนถึงระดับมากที่สุด และผู้วิจัยได้แปลความหมายด้วยวิธีการใช้ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความต้องการอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความต้องการอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอน ได้แก่ ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยถึงองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุ จำนวน 330 ชุด โดยนักวิจัยได้มีวิธีการอ่านข้อความหรือทำความเข้าใจในข้อคำถาม รวมถึงทวนสอบความถูกต้องของคำตอบกับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการอ่าน และตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามจนครบตามจำนวน และนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติต่อไป

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่หรือจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และใช้

วิเคราะห์ความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

4.2 สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งส่งผลต่อความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ โดยการทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่มีความเป็นอิสระต่อกัน (ค่า t) ได้แก่ เพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) (ค่า F) สำหรับข้อมูลที่จำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้สูงอายุ เพื่อทดสอบค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า sig.) และหากพบความแตกต่างจะใช้สถิติ LSD (Least Significant Different) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 56.06 มีอายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 39.39 มีสถานภาพสมรส จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 50 มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 73.94 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 49.70

2. ระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์

ระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอ 7 ประเด็น ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านบริการทางสังคมทั่วไป ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์

(n=330)

ความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านการศึกษา	2.93	.65	ปานกลาง
ด้านสุขภาพอนามัย	3.68	.75	มาก
ด้านที่อยู่อาศัย	3.35	.77	มาก
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	3.50	.63	มาก
ด้านนันทนาการ	3.31	.75	ปานกลาง
ด้านกระบวนการยุติธรรม	2.96	.96	ปานกลาง
ด้านบริการทางสังคมทั่วไป	3.62	.81	มาก
รวม	3.41	.51	มาก

จากตารางที่ 2 ระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหานโพธิ์ ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.41, S.D.=.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามระดับความต้องการจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านสุขภาพอนามัย มีระดับความต้องการมาก ($\bar{X}=3.68, S.D.=.75$) รองลงมา คือ ด้านการบริการทางสังคมทั่วไป มีระดับความต้องการมาก ($\bar{X}=3.62, S.D.=.81$) ด้านการมีงานทำและรายได้ มีระดับความต้องการมาก ($\bar{X}=3.50, S.D.=.63$) ด้านที่อยู่อาศัย มีระดับความต้องการมาก ($\bar{X}=3.35, S.D.=.77$) ด้านนันทนาการ มีระดับความต้องการมาก ($\bar{X}=3.31, S.D.=.75$) ด้านกระบวนการยุติธรรม มีระดับความต้องการปานกลาง ($\bar{X}=2.96, S.D.=.96$) และด้านการศึกษา มีระดับความต้องการปานกลาง ($\bar{X}=2.93, S.D.=.65$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหานโพธิ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหานโพธิ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยนำเสนอ 7 ประเด็น ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านนันทนาการด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านบริการทางสังคมทั่วไป ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหานโพธิ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=330)

ปัจจัยส่วนบุคคล		n	$\bar{X}$	S.D.	t/F	Sig.	เปรียบเทียบ รายคู่ที่แตกต่าง
เพศ	ชาย	145	4.18	.34	2.79	.006**	1) ชาย > หญิง
	หญิง	185	4.03	.53			
อายุ	60-69 ปี	97	4.21	.30	5.81	.003**	1) 60-69 ปี > 70-79 ปี 2) 60-69 ปี > 80 ปีขึ้นไป 3) 70-79 ปี < 80 ปีขึ้นไป
	70-79 ปี	103	3.99	.57			
	80 ปีขึ้นไป	130	4.09	.45			
สถานภาพ	โสด	13	4.29	.29	.83	.479	-
	สมรส/อยู่ด้วยกัน	165	4.10	.48			
	หม้าย	132	4.08	.47			
	หย่าร้าง	20	4.10	.33			
ระดับการศึกษา	ไม่ได้ศึกษา	21	4.22	.31	4.08	.001***	1) ไม่ได้ศึกษา > ประถมศึกษา 2) ไม่ได้ศึกษา < มัธยมศึกษา
	ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	244	4.04	.50			
	มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	11	4.32	.22			
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	12	4.16	.31			

ปัจจัยส่วนบุคคล		n	$\bar{X}$	S.D.	t/F	Sig.	เปรียบเทียบ รายคู่ที่แตกต่าง
	ปริญญาตรี	6	3.87	.36			3) ไม่ได้ศึกษา >
	ปริญญาโทหรือสูงกว่า	36	4.34	.14			อนุปริญญา 4) ไม่ได้ศึกษา > ปริญญา ตรี 5) ไม่ได้ศึกษา < ปริญญา โท
อาชีพ	รับจ้าง/อาชีพอิสระ	45	4.02	.53	6.92	.000***	1) รับจ้าง/อาชีพอิสระ
	ค้าขาย	44	3.83	.59			< เกษตรกร
	นายจ้าง/ผู้ประกอบการ	19	4.43	.22			2) รับจ้าง/อาชีพอิสระ
	เกษตรกร	99	4.13	.45			< ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบ
	ข้าราชการบำนาญ	42	4.26	.25			อาชีพ
	ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบ อาชีพ	81	4.08	.40			3) ค้าขาย < เกษตรกร 4) ค้าขาย < ว่างงาน/ ไม่ได้ประกอบอาชีพ
รายได้ต่อ เดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	164	3.93	.55	16.06	.000***	1) ต่ำกว่า 5,000 บาท
	5,001-15,000 บาท	120	4.26	.27			< 5,001-15,000 บาท
	15,001-25,000 บาท	14	4.28	.22			2) 5,001-15,000 บาท
	25,001 บาทขึ้นไป	32	4.27	.26			< 25,001 บาทขึ้นไป 3) 15,001-25,000 บาท > 25,001 บาทขึ้นไป

**p<.01, ***p<.001

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหามโพธิ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

1. ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสถิติที่ระดับ .01 โดยเพศชายมีระดับความต้องการสูงกว่าเพศหญิง
2. ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-69 ปี มีความต้องการสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี 2) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-69 ปี มีความต้องการสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป และ 3) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี มีความต้องการต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป
3. ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน มีความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน
4. ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ศึกษามีความต้องการสูงกว่า

ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา 2) ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ศึกษามีความต้องการต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา 3) ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ศึกษามีความต้องการสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา 4) ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ศึกษามีความต้องการสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และ 5) ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ศึกษามีความต้องการต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาในระดับปริญญาโท

5. ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้าง/อาชีพอิสระมีความต้องการต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร 2) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้าง/อาชีพอิสระมีความต้องการต่ำกว่าผู้สูงอายุที่ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ 3) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขายมีความต้องการต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร และ 4) ผู้สูงอายุที่มีค้าขายมีความต้องการต่ำกว่าผู้สูงอายุที่ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ

6. ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีความต้องการสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001-15,000 บาท 2) ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,001-15,000 บาท มีความต้องการต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป และ 3) ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,001-25,000 บาท มีความต้องการสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป

สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐานที่ว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหานโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน ส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการที่แตกต่างกัน และปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหานโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ที่มีสถานภาพต่างกัน ส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการที่ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหานโพธิ์

ระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหานโพธิ์ โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลหานโพธิ์ จัดสวัสดิการผู้สูงอายุให้แก่ตนเอง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ปัจจุบันผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในสิทธิของตนมากขึ้น จึงแสดงออกถึงความต้องการสวัสดิการสังคมในระดับมากอย่างชัดเจน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานใกล้ชิดประชาชน และสามารถตอบสนองความต้องการได้จริง จึงคาดหวังให้มีการจัดสวัสดิการอย่างครอบคลุม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการบริการทางสังคมทั่วไป ด้านการมีงานทำและรายได้ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านนันทนาการ ส่วนด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านการศึกษา มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑิตา ศรีพล (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา

ชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าช้าง อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิวิมล กองทรัพย์เจริญ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลตาสีห์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการอยู่ในระดับมาก อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Manoppo (2016) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้สูงอายุและสวัสดิการของผู้สูงอายุในบ้านพักคนชรา Bethania Lembean Airlanded ผลการศึกษา พบว่า ภาครัฐต้องตระหนักถึงความต้องการและการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น เพื่อเพิ่มสวัสดิการของผู้สูงอายุในวัยชรา

2. การเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุเพศหญิงจะมีแนวโน้มต้องการสวัสดิการมากกว่าเพศชาย อันเนื่องมาจากอายุยืนกว่า รายได้น้อยกว่า ด้วยบริบทของ อบต. ห่านโพธิ์ ที่มีความเป็นสังคมชนบท ซึ่งส่วนใหญ่เพศชายจะเป็นหัวหน้าครอบครัวและหารายได้หลักให้ครอบครัว ทำให้เพศหญิงมีบทบาทในครอบครัวน้อยกว่า แต่การออกแบบสวัสดิการไม่ควรเน้นที่เพศเพียงอย่างเดียว ควรคำนึงถึงบริบทชีวิตของแต่ละคน เช่น รายได้ สุขภาพ ความพิการ หรือสภาพครอบครัว เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรยุทธ คำแก้ว และราเชนทร์ นพฉัฐวงศกร (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกัน

2.2 ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกัน เห็นได้ชัดเจนว่า ผู้สูงอายุแม้จะอยู่ในกลุ่มเดียวกันตามเกณฑ์อายุ 60 ปีขึ้นไป แต่ความต้องการด้านสวัสดิการแตกต่างกันตามช่วงวัยทั้งในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้น อบต.ห่านโพธิ์ ควรจัดสวัสดิการในรูปแบบ “จำแนกตามกลุ่มอายุ” เพื่อให้ตรงกับความต้องการจริง และส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริฉัตร พันธุ์ภักดี (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะคร้ำเอน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุแตกต่างกัน

2.3 ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าผู้สูงอายุจะมีสถานภาพไหน ทั้งโสด และสมรส ก็มีความต้องการสวัสดิการผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน ซึ่ง อบต.ห่านโพธิ์ ไม่ได้มีการจัดกิจกรรมโดยแยกตามสถานภาพ ดังนั้น การออกแบบสวัสดิการ ควรปรับตามทุกสถานภาพ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเปราะบางได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจาดุรงค์ จันทะชารี และคณะ (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

2.4 ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันจำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่

อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ และด้านบริการทางสังคมทั่วไป แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาสูง ซึ่งในพื้นที่ อบต.หานโพธิ์ มีสัดส่วนไม่สูงมากนัก มักมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและบริการสาธารณะมากกว่า สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและใช้เทคโนโลยีในการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐได้ดี จึงมีแนวโน้มที่จะต้องการสวัสดิการที่มีคุณภาพ มีทางเลือก และยืดหยุ่น เช่น บริการสุขภาพที่ทันสมัย การเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้มักมีความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตสูง ต้องการความสะดวกสบาย ความอิสระ และความภาคภูมิใจในการใช้ชีวิตบั้นปลาย ในทางกลับกัน ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งมีสัดส่วนค่อนข้างมากกว่าในพื้นที่ อบต.หานโพธิ์ มักประสบปัญหาในการเข้าถึงบริการของรัฐ ขาดความเข้าใจในสิทธิขั้นพื้นฐานของตน และไม่สามารถติดต่อหรือใช้ระบบราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ความต้องการของกลุ่มนี้มุ่งเน้นไปที่สวัสดิการพื้นฐาน เช่น เบี้ยยังชีพรายเดือน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรยุทธ คำแก้ว และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกัน

2.5 ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุในพื้นที่ อบต.หานโพธิ์ ที่เคยประกอบอาชีพในระบบราชการหรือแรงงานประจำ เช่น ข้าราชการ ครู พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทเอกชนที่มีระบบสวัสดิการ มักมีเงินบำนาญหรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพรองรับหลังเกษียณ มีประกันสุขภาพ และอาจเข้าถึงบริการสาธารณสุขในโรงพยาบาลของรัฐโดยไม่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายมากนัก ความต้องการสวัสดิการของกลุ่มนี้จึงเน้นไปที่ คุณภาพของบริการ การอำนวยความสะดวก การดูแลเฉพาะด้าน เช่น การฟื้นฟูสุขภาพ หรือกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน มากกว่าการช่วยเหลือในเชิงรายได้ ในทางกลับกัน ผู้สูงอายุที่เคยประกอบอาชีพอิสระหรือแรงงานนอกระบบในพื้นที่ อบต.หานโพธิ์ เช่น เกษตรกร พ่อค้าแม่ค้า รับจ้างทั่วไป มักไม่มีระบบบำเหน็จบำนาญหรือประกันสังคมรองรับหลังเกษียณ ส่งผลให้ต้องพึ่งพารายได้จากลูกหลานหรือสวัสดิการของรัฐมากกว่า กลุ่มนี้จึงมีความต้องการสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ หรือการสนับสนุนด้านอาหารและที่อยู่อาศัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริฉัตร พันธุ์ภักดี (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะคร้ำเอน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Febrianti et al. (2022) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศอินโดนีเซีย พบว่า แรงงานหรือการมีงานทำเป็นตัวชี้วัดในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุได้

2.6 ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันจำนวน 6 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านนันทนาการ ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านบริการทางสังคมทั่วไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ อบต.หานโพธิ์ ที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยหรือไม่มีรายได้ประจำ มักต้องเผชิญกับภาวะความไม่มั่นคงในชีวิต ความเปราะบางทางเศรษฐกิจ และข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน ความต้องการสวัสดิการของกลุ่มนี้จึงเน้นหนักไปที่การสนับสนุนด้านรายได้ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ รวมถึงการ

เข้าถึงสิทธิโดยที่ไม่ต้องมีภาระเอกสารหรือค่าเดินทาง ในทางตรงกันข้าม ผู้สูงอายุในพื้นที่ อบต. หานโพธิ์ ที่มีรายได้ต่อเดือนปานกลางถึงสูง เช่น ผู้ที่ได้รับบำนาญ หรือมีเงินออม สามารถพึ่งพาตนเองในระดับหนึ่ง ความต้องการสวัสดิการของกลุ่มนี้จึงไม่เน้นที่ความช่วยเหลือพื้นฐาน แต่ให้ความสำคัญกับคุณภาพของบริการ เช่น การรักษาพยาบาลที่มีมาตรฐานสูง การเข้าถึงสถานพยาบาลเอกชน การดูแลระยะยาวที่มีทางเลือก และกิจกรรมทางสังคมที่ส่งเสริมในคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shen Li and Tanui, (2012) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตและระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุสำหรับผู้สูงอายุในชนบทในประเทศจีน พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 80 ปี ต้องการการดูแลสุขภาพและคำปรึกษาพยาบาลเป็นพิเศษ แต่กลับได้รับการสนับสนุนเงินเพียงเล็กน้อยและมาตรฐานการครองชีพค่อนข้างต่ำ ขาดรายได้ และมีความสามารถในการดูแลตนเองลดลงเรื่อย ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hou, chen and Lao. (2020) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อจัดบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุมากจะรับรู้ในด้านสวัสดิการได้ดีในด้านรายได้ ผู้สูงอายุที่ยังพอที่จะประกอบอาชีพได้จะให้ความสำคัญกับค่าครองชีพและบริการสวัสดิการสังคม

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลหานโพธิ์สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดทำหรือปรับปรุงแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะแผนด้านสวัสดิการสังคม เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่อย่างแท้จริง ทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การบริการพื้นฐาน และการสนับสนุนด้านรายได้ โดยทางด้านสุขภาพที่มีผลความต้องการมากที่สุด ทาง อบต. ควรจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุกลางวัน (Day Care) หรือระบบอาสาสมัครบริบาลในชุมชนที่เข้มแข็งขึ้น และทางด้านการศึกษาก็มีผลความต้องการน้อยที่สุด ซึ่งทาง อบต. ควรปรับรูปแบบการเรียนรู้ที่เข้ากับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ แทนการศึกษาในระบบ เช่น การเติมความรู้ผ่านศิลปวัฒนธรรมประจำถิ่นเช่น หนังตะลุง มโนราห์ เป็นต้น

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลหานโพธิ์ สามารถนำผลการเปรียบเทียบความแตกต่างจำแนกปัจจัยส่วนบุคคลไปใช้พัฒนาเครื่องมือประเมินความต้องการสวัสดิการในแต่ละกลุ่ม รวมถึงองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลวิจัยไปออกแบบแนวทางการสำรวจความต้องการเชิงลึกถึงปัจจัยส่วนบุคคลในแต่ละคน เช่น แบบสอบถามประจำปี เพื่อปรับปรุงบริการและนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการและเกิดผลอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งต่อไป ควรใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลึกซึ้ง ทั้งการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ หรือการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยสถิติวิเคราะห์พหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อความต้องการมากที่สุด จะให้ผลลัพธ์ที่มีคุณค่ามากกว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างรายปัจจัยเพียงอย่างเดียว และเข้าใจเหตุผลเบื้องหลังความต้องการสวัสดิการที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มให้ชัดเจนขึ้น

2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมด้วย เพื่อให้ผลการวิจัยมีความหลากหลายและสามารถเปรียบเทียบข้ามพื้นที่ได้ ทั้งตำบลหรืออำเภออื่นในจังหวัดเดียวกัน หรือจังหวัดใกล้เคียง เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และโครงสร้างชุมชนที่อาจส่งผลกระทบต่อความต้องการสวัสดิการผู้สูงอายุได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2546). *พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542*. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2568, จาก <https://www.dla.go.th>.
- จาตุรงค์ จันทะขารี, เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์ และดวงตา สราญรมย์. (2562). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 6(2), 121-139.
- ปาริฉัตร พันธุ์ภักดี. (2564). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะคร้ำเอน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546. (2546, 22 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา*. เล่มที่ 120. ตอนพิเศษ 34 ง. หน้า 1-16.
- มณฑิตา ศรีพล. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าช้าง อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ).
- วีรยุทธ คำแก้ว และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์. (2564). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการธรรมทรรคน*, 21(1), 15-28.
- ศศิวิมล กองทรัพย์เจริญ. (2563). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลตาสิทธิ์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง. (งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ศันสนีย์ โอถาวรวงษ์. (2565). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวกุญแจ อำเภอบ้านปึง จังหวัดชลบุรี*. (งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- องค์การบริหารส่วนตำบลห่านโพธิ์. (2568). *ข้อมูลพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2568, จาก <https://hanpho.go.th>
- Balagopal, G., & Ponnusamy, R. (2025). Introduction: Pensions and social protection for the elderly. In *Handbook of Aging, Health and Public Policy*. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-16-1914-4_21-1

- Febrianti, R., Rahayu, H. C., Zulfahmi, Z., Sugiarti, D., & Purnama, R. (2022). The effect of changes in sources of state revenue from foreign exchange reserves: An analysis study in Indonesia. *Proceeding of The International Seminar on Business Economics Social Science and Technology (ISBEST)*, 3(2023), 234-239.
- Hou, ZP., Chen, ZF., & Luo, YZ. (2020). Applying big data analysis to discuss the elderly social welfare service use condition and the relevant factors. *Revista de cercetare si interventie sociala*, 68, 55-63.
- Khamngae, S., Boonleang, S., Bungchan, N. & Promsaka Na Sakolnakorn, T. (2014). Social welfare needs and policies for elderly people in Thailand: A case study in Pitsanulok community. *Asian Social Science*, 10(12), 142-148.
- Manoppo, I. (2016). The need of the elderly and their welfare in their old age in Panti Werdha Bethania Lembean Airmadidi. *Journal of International Scholars Conference - ALLIED HEALTH*, 1(5), 185-194.
- Shen, S., Li, F., & Tanui, J. K. (2012). Quality of life and old age social welfare system for the rural elderly in China. *Ageing International*, 37(3), 285-299.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*. (2nd ed.). New York: Harper and Row.